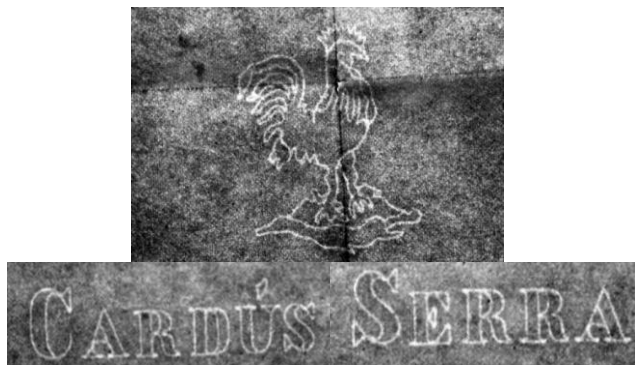

Les Filigranes o Marques d'Aigua:

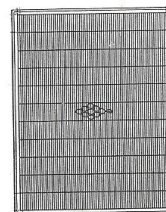
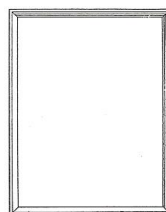
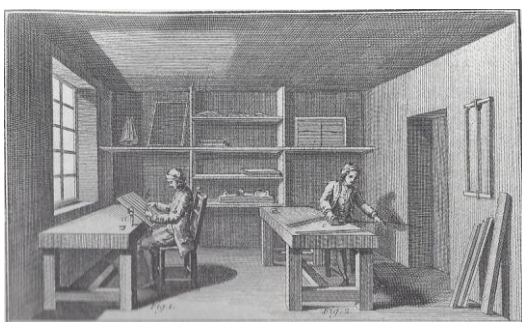
Des de l'Edat Mitjana, els artesans paperers posaven a les teles, que feien servir per fer el paper, unes lletres o figures, fetes amb el mateix fil de la tela. Aquestes marques identificaven qui havia fabricat el paper, i servia també com a garantia de qualitat.

- 1- *Filigrana o marca d'aigua del paper fabricat per Eusebi Cardús i Serra al "Moli de cal Carol" actualment propietat del seu descendent Martí Ribas Cardús.*

El paper es feia a mà, utilitzant unes formes que eren uns marcs de fusta de la mida del full que es volia fer. En aquests marcs s'hi confeccionava una tela amb fils de coure. Aquest forma s'introduïa en el fons d'una tina on hi havia la pasta feta amb draps esfilagarsats, i al treure-la, garbellant, hi quedava la capa de fibres entrelligades que ja era el paper. El lloc on s'havia fet el dibuix de la filigrana hi quedava menys fibra, això permetia que, mirant el full a contrallum, s'hi veiés el dibuix.

Aquí al poble hi havia, una de les principals indústries de teles metàl·liques per a la fabricació de paper, era la de Cal Formaire, de la família Alegre, descendents d'un fuster de Terrassola, on feien les teles artesanalment, teixint la tela a cada forma.

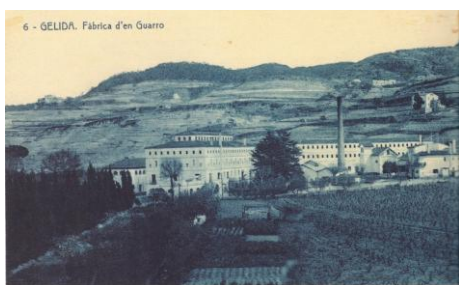

- 2- *Taller de formaire a finals del segle XIX, i forma amb filigrana al mig*

Quan l'evolució de la indústria va demanar teles més grans per posar als bombos de fabricació contínua, es van fer les teles teixides en un teler, traslladant el taller del fuster Alegre al local, que hi havia al carrer Nou de la nostra vila.

LA FILIGRANA REPETIDA MILIONS DE VEGADES

L'any 1.950 va anar a Cal Bessó, en Manel Gasulla, a proposar a la Maria Llobet i Gumà un treball. En Gasulla coneixia la seva habilitat fent dibuixos en fil de coure, perquè havien treballat junts a cal Formaire els anys 30. Després, en Gasulla, havia marxat a treballar a cal Guarro de Gelida.

3-Fàbrica de paper de Cal Guarro de Gelida, empresa amb més de 300 anys de antiguitat especialitzada amb fer paper de barba per escriure o imprimir , els anys 1950 feia paper per l'Estat: bitllets de loteria, lletres de canvi, carnets, llibretes de racionament etc...

El treball consistia en fer escuts d'Espanya amb les seves corresponents àguiles, columnes, cadenes de Navarra, barres de Catalunya, etc....

El sistema de treball consistia en tallar el fil de coure que hi havia en un rodet, a mida de cada element (ales, cap amb el bec, cadenes, barres, etc..), donant-li la forma amb unes pinces i sobre una plantilla de paper impres. Quan es tenien fets una certa quantitat d'aquests elements s'ajuntaven amb un soldador elèctric.

Quan, després de mesos de feina, van estar els 570 escuts fets, en Gasulla els hi va anar a buscar i va pagar 900 Pessetes (en aquell temps era un treball molt ben pagat), tot dient-li que no digués res a ningú d'aquella feina. Ara, 60 anys després, quan el Vaticà també obre al públic, els arxius secrets d'aquell temps, creiem que això també es pot explicar. El número d'escuts l'hem tret de l'entrevista a En Lluís Morera de Gelida que en aquell temps era maquinista de Can Guarro, i ens va dir que el bombo feia 90 cm de diàmetre per 120 cm d'amplada, per tant la tela on es van clavar els escuts feia 3400 cm quadrats i com que els carnets d'identitat feien 10 x 6 cm. fan 60 cm. quadrats; això ens vol dir que a la tela hi cabien 570 escuts. Com podeu veure els escuts eren per fer els primers carnets d'identitat que es van donar a Espanya, i es van

continuar fent, amb el mateix paper, almenys 30 anys més. Per això diem que aquesta filigrana es va repetir milions i milions de vegades.

4-Filigrana o marca d'aigua que hi havia en els primers carnets de identitat

Aquest petit relat juntament amb molts d'altres ens poden ajudar a explicar la història de la fabricació del paper que tanta importància ha tingut i esperem que tingui, al nostre poble.

Grup de Recerques Històriques